

กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฐ

บทที่ 1	บทนำ	1
1.1	ที่มาและความสำคัญ	1
1.2	คำถามการวิจัย	4
1.3	วัตถุประสงค์ในการวิจัย	4
1.4	ข้อสันนิษฐานเบื้องต้น	4
1.5	ขอบเขตการศึกษา	4
1.6	นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	6
1.7	ทบทวนกรอบแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
1.8	กรอบแนวคิดในการศึกษา	36
1.9	ระเบียบวิธีวิจัย	38
1.10	การนำเสนอผลการศึกษา	40
บทที่ 2	บริบททางภูมิศาสตร์ของชุมชนแม่เหิยะใน	42
2.1	ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่	42
2.2	ลักษณะทางประชากร สังคม และวัฒนธรรม	51
2.3	ลักษณะทางเศรษฐกิจ	58
2.4	ลักษณะทางการเมืองการปกครอง	63
2.5	อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย	63
2.6	สรุป	66
บทที่ 3	บริบททางประวัติศาสตร์ของชุมชนแม่เหิยะใน	68

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.1 การผลิตสร้างพื้นที่ยุคตำนานและประวัติศาสตร์ในตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ (ยุคโบราณจนถึง พ.ศ.2398)	69
3.2 การผลิตสร้างและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ธรรมชาติยุคจักรวรรดินิยมและการ ขยายอำนาจของรัฐสยาม	83
3.3 กลุ่มคนผู้มีส่วนในการก่อตั้งชุมชนแม่เหิยะใน	91
3.4 สรุป	100
บทที่ 4 การเปลี่ยนแปลงพื้นที่และการจัดระเบียบพื้นที่เพื่อการพัฒนา	103
4.1 พัฒนาการทางพื้นที่และประวัติความเป็นมาของโครงการพัฒนาในพื้นที่	103
4.2 โครงการพัฒนาขนาดใหญ่และองค์กรควบคุมพื้นที่แบบใหม่: เชียงใหม่ ในทศวรรษ 1960s และองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.)	112
4.3 บริบทความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงนิยามความหมายของพื้นที่เพื่อการ พัฒนาและการท่องเที่ยว	127
4.4 ผู้ปฏิบัติการในพื้นที่: ความซับซ้อนและปฏิบัติการทางพื้นที่ของวาทกรรมการ พัฒนา	144
4.5 สรุป	163
บทที่ 5 ยุทธวิธีการดำรงชีวิตของคนแม่เหิยะในภายใต้กระแสการพัฒนาและการอนุรักษ์	166
5.1 วิธีการดำรงชีวิตของชุมชนใต้การเปลี่ยนแปลงของการอนุรักษ์และการ พัฒนา	166
5.2 อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย: กระบวนการล้อมยึดพื้นที่ การผลักดัน แรงงานและปฏิบัติการของวาทกรรมการอนุรักษ์ของรัฐ	183
5.3 อาชีพที่เปลี่ยนผ่านในกาลเวลาที่เปลี่ยนไป: กรณีศึกษายุทธวิธีการดำรงชีวิต จากอาชีพของชาวบ้าน 6 ราย	190
5.4 สรุป	206
บทที่ 6 แม่เหิยะใน: พื้นที่แห่งการครอบงำและการตอบโต้ของการพัฒนาและการ อนุรักษ์	208

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.1 กระบวนการผลิตสร้างพื้นที่ครอบงำและการสร้างพื้นที่ต่อรองของวาทกรรม อนุรักษ	209
6.2 พื้นที่ตอบโต้การครอบงำการพัฒนาของชุมชนแม่เหิยะใน	222
6.3 พิธีเลี้ยงดง: จากพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์สู่การควบคุมพื้นที่โดยรัฐ	229
6.4 การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ท้องที่ชุมชนแม่เหิยะใน	236
6.5 สรุป	247
บทที่ 7 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา	250
7.1 สรุปผลการศึกษา	250
7.2 อภิปรายผลการศึกษา	253
7.3 ปัญหาและอุปสรรค	265
7.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	266
บรรณานุกรม	268
ภาคผนวก	282
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลทางเศรษฐกิจสังคมระดับครัวเรือน	283
ภาคผนวก ข แบบนำในการสัมภาษณ์เชิงลึก	291
ภาคผนวก ค ข้อมูลพื้นฐานอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย	296
ภาคผนวก ง การผลิตสร้างพื้นที่ธรรมชาติภายใต้อิทธิพลของลัทธิอาณานิคม	300
ภาคผนวก จ แนวทางจัดทำรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) ของโครงการเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำ	303
ประวัติผู้เขียน	310

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	พื้นที่ทั้งสามประเภทของ Henri Lefebvre และ Edward Soja	30
2.1	อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยคาบ 22 ปี จังหวัดเชียงใหม่	46
2.2	ปริมาณฝนคาบ 22 ปี จังหวัดเชียงใหม่	47
2.3	ระดับการศึกษา	52
2.4	ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี	57
2.5	อาชีพของชาวบ้านแม่เหิยะใน	60
2.6	ประเภทของเอกสารสิทธิ์ที่ดิน	62
4.1	ระยะทางระหว่างสถานีกระเช้าลอยฟ้า	119
4.2	ผลการทำประชาพิจารณ์โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยแม่เหิยะน้อย	137
4.3	ประเด็นการนำสื่อข่าวโครงการเชียงใหม่ในทศวรรษของสื่อสำนักต่างๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550	159

สารบัญภาพ

รูป		หน้า
1.1	พื้นที่ศึกษา	7
1.2	กรอบแนวคิดในการศึกษา	37
2.1	น้ำตกตาดหมาให้อันเป็นต้นน้ำห้วยแม่เหียะหลวง และฝายภูมิปัญญาชาวบ้าน	48
2.2	บ่อพักน้ำโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีและระบบประปาภูเขาชุมชนแม่เหียะ ใน	49
2.3	คันร้งและสภาพป่าเต็งรังบริเวณชุมชนแม่เหียะใน	50
2.4	แผนที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย	64
3.1	รูปปั้นปู่เสะย่าเสะบริเวณศาลาเชิงดอยคำ และสระบัวที่ชาวบ้านอ้างว่าเป็น ที่ที่สุเทพฤาษีพบกุมารีน้อยจามเทวี	70
3.2	พระธาตุดอยคำและทัศนียภาพแอ่งเมืองเชียงใหม่เมื่อมองจากยอดดอยคำ	76
4.1	แผนที่แสดงโครงการก่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน ปี พ.ศ. 2504-2513	105
4.2	พื้นที่โครงการชลประทานแม่แตง	107
4.3	เหมืองหินเก่าบริเวณบ้านทุ่งโป่ง ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ และสะพานข้ามลำห้วยแม่เหียะบริเวณสบปิง	110
4.4	แผนที่แนวเขตเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี	116
4.5	แผนที่เส้นทางกระเช้าลอยฟ้าและเขตพื้นที่โครงการอุทยานช้าง	120
4.6	แผนที่โซนเดินชมสัตว์	125
4.7	ป้ายบอกเส้นทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี	126
4.8	ฝายน้ำล้นห้วยแม่เหียะหลวงและท่อน้ำน้ำโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี	128
4.9	สวนเสือและเส้นทางโครงการรถไฟฟ้ารางเดี่ยว (monorail) เชียงดอยสุเทพ	130
4.10	ถนนลาดยางภายในบ้านแม่เหียะในปัจจุบัน	134
4.11	เวทีประชาพิจารณ์โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยแม่เหียะน้อย วันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2553	139
4.12	แนวโน้มน้ำท่วมเกี่ยวกับโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีและโครงการพัฒนา ที่เกี่ยวข้องระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550	161
5.1	การใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนแม่เหียะในและชุมชนใกล้เคียง พ.ศ. 2497	171
5.2	แผนที่เขตหวงห้าม ปี พ.ศ. 2492	175

สารบัญภาพ (ต่อ)

รูป		หน้า
5.3	แผนที่แนวเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดอยสุเทพ	178
5.4	เกวียนที่ชาวบ้านใช้สำหรับขนไม้ฟืนออกไปขายในช่วงปี พ.ศ. 2510 - 2524	180
5.5	การใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนแม่เหิยะในและพื้นที่ใกล้เคียง พ.ศ. 2519	181
5.6	แผนที่แนวเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย พ.ศ. 2524	184
5.7	การใช้ประโยชน์ที่ดินชุมชนแม่เหิยะในและพื้นที่ใกล้เคียง พ.ศ. 2551	192
6.1	ป่าบริเวณสวนสมเด็จพระย่าบ้านแม่เหิยะใน และเวทีการประชุมปัญหาการพิสูจน์สิทธิที่ดิน 18 ธันวาคม พ.ศ. 2554	209
6.2	การทำแนวกันไฟ วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2554 และวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2555	215
6.3	ลักษณะการซ้อนทับของวาทกรรมการอนุรักษ์	221
6.4	แผ่นพับกลุ่มเยาวชนเฮฮากแม่เหิยะใน และหนังสืออาหารบ้านฉัน	224
6.5	ควายที่นำมาเป็นเครื่องเซ่นและพิธีเลี้ยงผีปู่แสะย่าแสะ	230
6.6	การกางพระบฏและพระบฏที่ห้อยอยู่บนกิ่งไม้	231
6.7	แผ่นป้ายประชาสัมพันธ์และใบปลิวประชาสัมพันธ์ประเพณีเลี้ยงดง พ.ศ. 2554	233
6.8	ร้าน Praw & Plean Greenhouse และร้านม่วนเวอ์	240
6.9	ร้านผักกูดและลานจอดรถบริเวณหน้าทางเข้าร้านกาแฟ	245